

Θεωρία της Ιδεολογίας (ΚΥΠ ΘΕ)

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Οικονομικών και πολιτικών επιστημών		
ΤΜΗΜΑ	Κοινωνιολογίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	431044	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Γ'
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Θεωρία της ιδεολογίας		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις	3	6	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	Ειδικού υποβάθρου		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:			
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS			
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.uoa.gr/courses/SOC114/		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Το μάθημα αναδεικνύει τον τρόπο με τον οποίο ένα σύνολο αξιών νοηματοδοτεί τον κόσμο μας σχηματίζοντας ένα σχετικά συνεκτικό σύστημα, καθώς και τις πιθανές συνδέσεις με κοινωνικές δομές, τάξεις

αλλά και κοινωνικά συμφέροντα. Εξετάζονται διαφορετικές προσεγγίσεις από το Διαφωτισμό, τον Marx και τους νέο-μαρξιστές (Gramsci, Adorno, Althusser) έως τον P. Bourdieu και τους μεταμοντέρνους (Barthes, Laclau- Mouffe Jameson).

Με το πέρας του μαθήματος αναμένεται ότι οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να:

- Κατανοούν την προβληματική που αναπτύχθηκε στα πλαίσια της θεωρίας της ιδεολογίας σε όλη την ιστορική διαδρομή της, η οποία άπτεται σημαντικών επιστημολογικών ερωτημάτων.
- Γνωρίζουν ενδελεχώς τόσο το πλαίσιο υπό το οποίο διαμορφώθηκαν τα διάφορα ρεύματα που απαρτίζουν την θεωρία της ιδεολογίας, όσο και την συγκεκριμένη δομή και ανάπτυξη των κεντρικών τους επιχειρημάτων.
- Αναγνωρίζουν την κοινωνικο-ιστορική γείωση των διάφορων αξιακών συστημάτων και τον τρόπο αναπαραγωγή τους, που αποτελεί κεντρική θεματική της θεωρίας της ιδεολογίας.

Σε επίπεδο ικανοτήτων ο φοιτητής/η φοιτήτρια θα είναι σε θέση να:

- Να συσχετίζει βασικά ζητήματα που ανακύπτουν στις διαμάχες περί την ιδεολογία με φιλοσοφικά επίδικα.
- Να εντοπίζει όψεις της ιδεολογικής λειτουργίας σε σύγχρονους θεσμούς και καθημερινές πρακτικές.
- Κρίνει τις σύγχρονες θεωρητικές τοποθετήσεις εντός των κοινωνικών επιστημών υπό το πρίσμα των κοινωνικά συγκροτημένων αξιολογικών τοποθετήσεων

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Λήψη αποφάσεων

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Αυτόνομη εργασία

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Ομαδική εργασία

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

.....

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Άλλες...

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

.....

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Αυτόνομη εργασία

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και την πολυπολιτισμικότητα

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Εισαγωγή στην προβληματική της θεωρίας της ιδεολογίας, Ντε Τρασύ και Διαφωτισμός.
2. Η ιδεολογία στον νεαρό Μαρξ και οι επιρροές του γερμανικού ιδεαλισμού
3. Ώριμος Μαρξ: Ο φετιχισμός του εμπορεύματος ως ιδεολογία.
4. Πραγμοποίηση και αυτοσυνειδησία στον Γκέοργκ Λούκατς.
5. Η γκραμισιανή έννοια της ηγεμονίας και ο ρόλος των διανοουμένων.
6. Η θεωρία της ιδεολογίας από τον Σοπενάουερ στον Φρόιντ.
7. Χορκχάιμερ και Αντόρνο: Η εμμενής κριτική στον διαφωτιστικό ορθολογισμό ως κριτική της ιδεολογίας.
8. Καρλ Μάνχαϊμ, από την ιδεολογία στην κοινωνιολογία της γνώσης.
9. Η έννοια της ιδεολογίας και των ιδεολογικών μηχανισμών του Κράτους στον Αλτουσέρ.
10. Η ιδεολογία ως όρος κοινωνικής αναπαραγωγής στον Μπουρντιέ.
11. Η μετανεωτερική κριτική στον αξιολογικό λόγο. Μπαρτ, Λακλάου και Μουφ.
12. Φρέντρικ Τζέιμσον: Κριτική και αυτοκριτική του μετανεωτερικού σκεπτικισμού.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	Πρόσωπο με πρόσωπο										
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	Στην επικοινωνία με τους φοιτητές: <ul style="list-style-type: none">Τροφοδότηση των φοιτητών με υλικό για περαιτέρω εμβάθυνση, μέσω της ιστοσελίδας του μαθήματοςΗλεκτρονικό ταχυδρομείο										
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.</i> <i>Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i> <i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</i>	<table border="1"><thead><tr><th>Δραστηριότητα</th><th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th></tr></thead><tbody><tr><td>Διαλέξεις</td><td>39</td></tr><tr><td>Ατομική μελέτη-προετοιμασία</td><td>111</td></tr><tr><td></td><td></td></tr><tr><td>Σύνολο Μαθήματος</td><td>150</td></tr></tbody></table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	39	Ατομική μελέτη-προετοιμασία	111			Σύνολο Μαθήματος	150
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου										
Διαλέξεις	39										
Ατομική μελέτη-προετοιμασία	111										
Σύνολο Μαθήματος	150										
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ <i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</i> <i>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</i>	Γραπτή εξέταση Ελληνική Γλώσσα										

Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.	
--	--

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Αλτουσέρ, Λουί, *Θέσεις*, Θεμέλιο, Αθήνα 1999.
2. Αντόρνο, Τέοντορ και Χορκχάιμερ Μαξ, *Η διαλεκτική του Διαφωτισμού*, Νήσος, Αθήνα 2006.
3. Δοξιάδης, Κύρκος, *Υποκειμενικότητα και Εξουσία- Για τη θεωρία της Ιδεολογίας*, Πλέθρον, Αθήνα 1992.
4. Γκράμσι, Αντόνιο, *Για τον Μακιαβέλι*, Ηριδανός, Αθήνα 2005.
5. Eagleton, Terry, *Ιδεολογία. Μια εισαγωγή*, Πεδίο, Αθήνα 2018.
6. Καβουλάκος, Κωνσταντίνος, «Χορκχάιμερ και Αντόρνο: Ανοιχτή ή αρνητική διαλεκτική;», *Αριάδνη* 13 (2007), σελ. 147-157 .
7. Λούκατς, Γκέοργκ, *Η πραγματοποίηση και η συνείδηση του προλεταριάτου*, Εκρεμμές, Αθήνα 2006.
8. Laclau, Ernesto και Mouffe, Chantal, *Hegemony and Socialist Strategy*, Verso, Λονδίνο 1985.
9. Μάνχαϊμ, Καρλ, *Ιδεολογία και ουτοπία*, Γνώση, Αθήνα 1997.
10. Μαρξ, Καρλ, *Η γερμανική ιδεολογία*, Gutenberg, Αθήνα 1997.
11. Μαρξ, Καρλ, *Το Κεφάλαιο. Κριτική της πολιτικής οικονομίας*, Σύγχρονη Εποχή, Αθήνα 1978.
12. Bourdieu, Pierre, *Η αίσθηση της πρακτικής*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2006.
13. Smith P., *Πολιτισμική θεωρία. Μια εισαγωγή*, Κριτική, Αθήνα 2006
14. Τζέιμσον, Φρέντρικ, *Μια μοναδική νεωτερικότητα*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2007.
15. Φαράκλας, Γιώργος, *Η λογική του κεφαλαίου. Μια κριτική εισαγωγή στη σκέψη του Μαρξ και του Βέμπερ*, Εστία, Αθήνα 2018.
16. Φουρτούνης, Γιώργος, «Δομή, ιδεολογία και ιστορία. Στοιχεία για τη θεμελίωση του δομιστικού μαρξισμού», *Αξιολογικά*, τ. 17 (2007), σ. 211-238.
17. Ψυχοπαίδης, Κοσμάς, *Όροι. Αξίες. Πράξεις*, Πόλις, Αθήνα 2005.